

DEN SMALLE BOG

Digitalt kulturtidsskrift. Redigeret af Jakob Brønnum. 5. årgang. ISSN: 2446-0079

Hvem er det, der skriver?

Forfattere i Den smalle bog

Læs Den smalle bog fast

Kontakt og kolofon

Den uafrystelige Loreca

Federico Garcia Lorca
Sigøjnerballader Digter i New York
Det Poetiske Bureaus Forlag 2020 -
Bureauets lommebibliotek Af Carina
Wohlk. Kender ...

Find rundt i Den smalle bog

Den smalle bog er et tidsskrift for boganmeldelser og bringer desuden andre litterære læsninger, klummer, skønlitterære og essayistiske originaltekster

Midt på siden står det seneste indlæg. Øverst i højrespalten og øverst i venstrespalten står de foregående indlæg. Længere nede i højrespalten kan man læse tidsskriftets kronologisk og man kan klikke sig ind på tidsskriftets forskellige stofgrupper. Længere ned i venstrespalten er nogle af de mest læste, tidligere indlæg fremhævet. Længere nede er forskellige relevante links. Øverst på siden kan man se, hvem der skriver på Den smalle bog og hvem de skriver om.

Links til digitale tidsskrifter mm.

- The Lit Hub - The Best Of The Literary Internet
- The Public Domain Review

Steinbeck-tema i Den smalle bog

- Læs Egil Hvid-Olsens introduktioner til ni af hovedværkerne

torsdag den 15. oktober 2020

Hinkeruder på Vesuv

Knud Steffen Nielsen
Min kontrabog
Forlaget Silkefyret, 2020, 85 sider

Af Erik Koch

Når litteratur lykkes som kunst, åbner den verden og rammer alle ens sanser og strenge, også dem man ikke troede man havde. Sådan er det med Knud Steffen Niensens "Min kontrabog".

Ser man ud over et tilsyneladende genkendeligt landskab med dets marker og skove og dets bakkede konturer, får man mindelser, og tankerne strejfer uskyldigt omkring. Men markerne kunne være minefelter, og inde i skovene kunne vente tanks og svært bevåbnede tropper.

Knud Steffen Niensens skrift består af genkendelige tegn fra alfabetet, bogen ligner andre bøger med hvidt papir og sorte bogstaver. Og så er det ellers slut. Bogen er godt nok én lang række digte, men det er samtidig en monologisk stemmes kalden fra et sted hvor verden kan ses og skrives i mandal. Og det bliver den så – eftertrykkeligt – i en kontrabog man som bekendt fører som en kontrol af oplysningerne og opgørelserne i andre instansers hovedbøger, her kaldet verdens, sprogets, livets.

For at fortsætte ad billedsporet med landskabets potentielle livsfare, kan man tillige ankomme til en by. En by hvor især et af husene virker sært bekendt. Det er et jeghus. Sådan ét som vi alle sammen har. Denne gang foregår det ikke med Ole Sarvigs vinkel på skæbnefortællelse og ubodelig ensomhed, men derimod med kanonens vinkel fra sprogets tanks som nu er kommet frem fra skoven og beskyder huset hvis ydermure styrter i grus og interiøret, dvs. jeg'et, sekundet efter står eksistentielt noget og åbent for vores blik:

Om "plejer"

De kender det min Herre, De ligger i badekarret med 37 grader varmt vand. De selv har også 37 og fornemmelse af at svæve eller mærke kroppen forsvinde. Og først når vandet igen aftales, vender organer og lemmer tilbage. Man mister sig selv hver gang, men så melder verden sig så lykkeligt eller ulykkeligt, og man stiger op.

En del af ærinde er en undersøgelse af livet med sprogets lup og med doden lurende når støvet så småt lægger sig. Her er ikke nogen efterkrigsbortvendthed, men mennesket der kæmper med åben pande.

Forlaget siger om "Min kontrabog" at den er "blevet til i skyggen af uheldredelig kræft, uden dog at være bogens tema." Sandt nok. Hvis der er tale om noget enkelt tema, så er det uheldredeligt sprog i uheldredeligt liv. Både sproget og livet der stritter imod med sit arsenal af undertekster og lakonisk ironiske greb:

Vi klarer det ikke ved bare at skifte blomstervandet.

Det er sådan set ikke en rigtig diagnose, vel? Se fremad. Siger den så lystent.

Forson jer, som I selv skal forsones, siger diagnosen. Den stiller sig godt nok an. Den snakker kemo.

Det er verden. Det er tiden. Det er diagnosen, der fremturer: Det er ikke symboler. Det er realiteter. År, og det er jo latterligt, hvis du beskylder andre end dig selv for alt muligt.

Nej, nej, jeg tar' kuglerne direkte med tænderne. Naboen kan ikke gøre for det. Siger jeg. Det forestiller: Det det er. Det er det.

(Konsultationen er hvid). Eller ka' det osse tolkes? Af en levendes papirer, ikke? Af en næsten levendes papirer, så da. Det er kun en diagnose. Siger de. Vi har jo alle haft vores, siger jeg. Jeg skylder flere steder. Jeg skylder alle vegne.)

Sådan lyder det når Knud Steffen Nielsen tager ladegreb og retter sit dobbeltløb mod verdens, sprogets, livets paradokser og absurditeter – dobbeltløb i enhver forstand.

Hvis "Min kontrabog" skulle have et musikalsk bagtæppe, ville det være Carl Orffs "Carmina Burana" hvis latinske undertitel betyder "verdslige sange for sangere og kor med instrumentallakompagnement og med tryllebilleder." Her er middelalderlige kærlighedsviser, moral- og samfundssatiriske tekster og tilsyneladende mere uskyldige viser, og værket begiver sig i lighed med Knud Steffen Niensens digtbog ud på en færd der forsøger at gøre sit projekt altomfattende; eller i det mindste antyde en kortlægning af menneskets grundvilkår og mangefacetterede livsmuligheder uden ét sekund at negligere endeligheden – eller storheden. Som hos Orff huserer skælnegudinden hos Knud Steffen Nielsen, og på trods af den karakteristiske, stedvise lavmæthed står den klart. En undertekst kan også være et skrig:

*

Jeg sover med åbne øjne.

Åh, så distraet i forhold til solens gang over diget.

Det betyder, jeg venter og afventer. Noget

med skæbne, dette vrov!

En due er død og mit digt sendte én til vejrs

Få en mail, når Den smalle bog udkommer

Email address...

Slå op i Den smalle bog

DE SMALLE BØGER - Klik og se mere

- ▼ 2020 (56)
 - ▶ december (4)
 - ▶ november (7)
 - ▼ oktober (6)
 - Sydafrikansk hukommelsestest
 - Den privilegerede arbejdsløse
 - Niervær og sansning i hendøen eller tilbivelse
 - Hinkeruder på Vesuv
 - Religiøs kulturmøde
 - Slave af de sociale medier
 - ▶ september (6)
 - ▶ august (6)
 - ▶ juli (6)
 - ▶ juni (5)
 - ▶ maj (3)
 - ▶ april (2)
 - ▶ marts (4)
 - ▶ februar (3)
 - ▶ januar (4)
- ▶ 2019 (49)
- ▶ 2018 (43)
- ▶ 2017 (36)
- ▶ 2016 (34)

Den smalle bogs stofgrupper. "Lyrik", "Prosa" og "Essay" er originaltekster

- antologi (1)
- boganmeldelse (75)
- dagbøger (1)
- digtsamling (27)
- En litterær refleksion (5)
- essay (4)
- eventyr (1)
- fabler (1)
- faglitteratur (11)
- klassikerlæsning (13)
- kortroman (4)
- kunstbog (10)
- lyrik (3)
- noveller (4)
- prosa (6)
- prosadigt (2)
- roman (16)

Sidevisninger i alt

125,099

Det er et mønster af ord som forlader en mund, som skabt af luft.

Min skæbne er passion, Af passion formes kæder af knitrende papir.

Jeg er

ikke min egen skæbne, som

luftigt sættes i verden.

Så smukt i sine undvigelse.

*

Skæbne var i går. Det ved jeg nu.

Under arbejdet med denne anmeldelse læste jeg flere passager (meget højt med Carl Orff kørende for rimelig høj volumen tæt ved. Hans buldrende storhed bliver fjerne ekkoer rent tekstligt hos Nielsen, men detonationerne fra de ovenfor nævnte landminer finder også sted mellem linjerne – og bag læserens forsvarslinjer. Og de mærkes når sproget tager brækjernet frem. Metoden anbefales hermed.

Gennemgangen af og undersøgelsen i og med sproget bliver en gennemgang af verden; vel at mærke den verden som deler grænser med kroppen:

Hvid

Den ligning går aldrig op.

På den ene side er min krops grænser verdens grænser og

vice versa.

Og står verden ikke lige dér og eksproprierer hvermands kød.

Og hvor stopper verden for resten?

Hvis nu du eller den ikke allerede var derhenne.

Må noget stå hen i det uviste? Tak.

Både kroppen og verden får fremdrift ved ubalancer og møder deres, nå ja, skæbne, hvis balancen ophører med at indfinde sig, det være sig nok så kortvarigt. Og det klænger af og til næsten hamletsk hos Knud Steffen Nielsen; nok kan man ikke forestille sig ham sige: "Forvredet er vor tid; åh, bitte brod: At fødes til at bringe den i lod" som Hamlet gør det; men man kunne godt høre en moderne Hamlet-figur sige som Nielsen gør det:

At kunne sætte signaturen, tonen ind dér.

Disse fedtsyrer som stivner som barrierer i årener,

og flyder igen.

Som ville han skylle sit langsigtede selvmord ned

og hver anden gang forsinke det,

som vi alle har forudset, skal han da svulme som et badedyr.

Jeg er selv et barn. I denne tvedragt.

Det er min grænse.

Det monologiske i digtenes diskurs understreger den eksistentielle ensomhed, eller det mindste alenehed, og dens umulige positionering med udsigt til en evindeligt nær død og et sig trinvist fjernende liv. I et digt hen mod værkets slutning dukker den anden grundpille i Knud Steffen Nielsens kunstneriske virke pludselig op: billedkunsten. Teksten giver minder om digter- og billedkunstnerkollegaen, William Blakes, egen beskrivelse af sin grafiske metode og dens direkte sammenhæng med liv og død, endelighed og uendelighed. Blake siger i teksten på trykplade 14 i "The Marriage of Heaven and Hell" (1793):

"(...) But first the notion that man has a body distinct from his soul, is to be expunged; this I shall do by printing in the infernal method, by corrosives, which in Hell are salutary and medicinal, melting apparent surfaces away, and displaying the infinite which was hid. If the doors of perception were cleansed every thing would appear to man as it is, infinite."

Blake mente at forestillingen om at mennesket besad en krop der var adskilt fra sjælen, skulle fjernes. For at opnå dette anvendes den djævelske grafiske metode, som benytter ætsning, en metode fra helvede så at sige, og gør kunstneren i stand til at fjerne de umiddelbart fremtrædende og synlige lag og dermed fremvise de underliggende lag af uendelighed. En sådan renselse af sansning og opfattelsesevne ville gøre mennesket i stand til at skue uendeligheden som tingenes sande væsen.

Med Blake og den nævnte eksistentielle alenehed i mente kan vi gå ombord i Nielsens billedkunstneriske gennemlysning af eksistensen i kampen for en positionering:

*

Det kan fastslås at forskellen mellem

det meget blege og det meget mørke kan udlignes

enten ved brug af kisel

eller højere ovn-temperaturer. Varmen ændrer navn

fra den røde salvekroner til

zinkhvid titan;

med autoritet, mens akvamarin og ultramarin er en

sammenblanding af flere forskellige niveauer.

Det forvirrer totalt begreberne.

Først og fremmest skal der vælges et stabilt niveau at

betragte fra.

Højden skal ikke justeres ret meget, før

det hele sejler.

I Leif Dalgaard's formfuldendte og æstetisk strålende bog om Knud Steffen Nielsen, "Zinc Titanium White" (se ovenfor, fristes man til at sige) fra 2000, er der en passage som følger den billedkunstneriske erfaring til den sproglige – og den kropslige: "Lyset bliver ét med genstandene, der fremkaldes. Genstandene og objekterne i ens omverden fremkaldes i lysstoffet. Man ved jo godt, at man i mørke kan gå hen med fingrene og mærke sig frem til, at dette eller hint er en lampelignende ting, men et sådant taktilt syn ville ikke i første instans være den visuelle udgave. Og hvis man i totalt fravær af lys jævnførte sig med den blindfødte uden øjets

virksomme receptorer måtte det taktile "syn" forme sig i et fuldstændigt andet sprog og medium [og så kommer det:] Brugen af hvidt i hans maleri er en slags memento til netop denne kropslige viden." Det er dér vi er. Det er dér Knud Steffen Nielsen er. Det mørke og det lys udfordres og berøres både afmål og tøvende i bogen, og et "fuldstændigt andet sprog og medium" kunne være det vi har været i kontakt med i den.

"Min kontrabog" er en tour de force gennem eksistentielle tunneler og hen ad sproglige strande med smuk udsigt og med kviksand under hvert eneste badehåndklæde. Knud Steffen Niensens mesterskab består ikke alene i at konfrontere og håndtere det bistre og sammenbidte i livets spidsbelastninger med en grænseudfordrende sproglig bevidsthed. Det er i denne bog tilsat livserfaringens tyngde – også når sprogets åndedrag bliver udsat for kvælningforsøg, og selve livet truer med at forlade stedet og manden. Det er formidabelt.

Jeg har set en anmelder argumentere for at Knud Steffen Nielsen er en "leagesyg digter". Såh? Det ville i dette tilfælde være i samme genre som barnet der tålmodigt piller vinger af fluer eller katten der distraet, men sikkert, dasker til den dødsangststivnede mus. Og hvad sproget angår, så består legen i at hoppe i hinkeruder på Vesuv.

"Min kontrabog" er mesterlig. Jeg giver den syv landminer ud af seks mulige.

Indsendt af Jakob Brønnum

Ingen kommentarer:

Tilføj en kommentar

Angiv din kommentar...

 Kommenter som: connyta (Gooø)

Underret mig

[Nyere indlæg](#)

[Startside](#)

[Ældre indlæg](#)

Abonner på: [Kommentarer til indlægget \(Atom\)](#)